

VILNIUS UNIVERSITY

LINAS JOKUBAITIS

THE POLITICAL PHILOSOPHY OF C. SCHMITT:
THE IMPORTANCE OF „POLITISCHE ROMANTIK“

Summary of doctoral dissertation

Humanitarian sciences, philosophy (01H)

Vilnius, 2015

Doctoral dissertation was prepared at Vilnius University, Faculty of Philosophy in 2011 – 2015.

Scientific advisor - prof. Marius Povilas Šaulauskas (Vilnius University, Humanities, Philosophy – 01 H).

The dissertation will be defended before the Dissertation Defence Committee in the Field of Philosophy.

Chairman - prof. Rita Šerpetytė (Vilnius University, Humanities, Philosophy – 01 H).

Members:

Assoc. prof. Vytautas Rubavičius (Lithuanian Culture Research Institute, Humanities, Philosophy – 01 H);

Prof. Algirdas Degutis (Mykolas Romeris University, Humanities, Philosophy – 01 H);

Prof. Algimantas Valantiejus (Vilnius University, Social sciences, Sociology – 05S);

Assoc. prof. Saulius Geniušas (Chinese University of Hong Kong, Humanities, Philosophy – 01 H).

The public defence of the dissertation will be held at 3 PM on September 25, 2015, Faculty of Philosophy, Vilnius University.

Address: Universiteto str. 9, Vilnius Lithuania.

The summary of the dissertation was mailed on August, 5 2015.

The dissertation can be found at the library of Vilnius University and Vilnius University website: www.vu.lt/lt/naujienos/ivykiu-kalendorius

VILNIAUS UNIVERSITETAS

LINAS JOKUBAITIS

C.SCHMITTO POLITINĖ FILOSOFIJA:
„POLITISCHE ROMANTIK“ SVARBA

Daktaro disertacijos santrauka

Humanitariniai mokslai; filosofija (01H)

Vilnius, 2015 metai

Disertacija rengta 2011 – 2015 metais studijuojant VU doktorantūroje Filosofijos fakultete.

Mokslinis vadovas - prof. dr. Marius Povilas Šaulauskas (Vilniaus universitetas, humanitariniai mokslai, filosofija – 01 H).

Disertacija ginama Vilniaus universiteto Filosofijos krypties taryboje:

Pirmininkė – prof. dr. Rita Šerpytė (Vilniaus universitetas, humanitariniai mokslai, filosofija – 01 H);

Nariai:

Dr. Vytautas Rubavičius (Lietuvos kultūros tyrimų institutas; humanitariniai mokslai; filosofija – 01H);

Prof. dr. Algirdas Degutis (Mykolo Romerio universitetas, humanitariniai mokslai, filosofija – 01H);

Prof. dr. Algimantas Valantiejus (Vilniaus universitetas, socialiniai mokslai, sociologija – 05S);

Doc. dr. Saulius Geniušas (Honkongo universitetas, Kinija, humanitariniai mokslai, filosofija – 01H).

Disertacija bus ginama viešame Filosofijos krypties tarybos posėdyje 2015 m. rugsėjo 25 d. 15 valandą Filosofijos fakultete 303 auditorijoje.

Adresas: Universiteto g. 9, Vilnius, Lietuva.

Disertacijos santrauka išsiuntinėta 2015 m. rugpjūčio mėn. 5 d.

Disertaciją galima peržiūrėti Vilniaus universiteto bibliotekoje ir VU interneto svetainėje adresu: www.vu.lt/lt/naujienos/ivykiu-kalendorius

**THE POLITICAL PHILOSOPHY OF C. SCHMITT:
THE IMPORTANCE OF „POLITISCHE ROMANTIK“**

SUMMARY OF DOCTORAL DISSERTATION

Research problem

Today Carl Schmitt is considered to be one of the most original and insightful political philosophers of the XX century. His theories are very influential in contemporary political theory. Schmitt's studies of dictatorship, political theology, parliamentarism, constitutionalism, geopolitics and the concept of the political during the last 30 years have received an incredible amount of attention. Today his reputation as a modern classic of political and legal theory is firmly established. After the end of the Second World War for more than three decades Schmitt's work did not achieve the worldwide recognition because of his political involvement with the National Socialists. The symbolic date of Schmitt's renaissance is the year 1987 when the American journal „Telos“ published a special issue, which was devoted solely to Schmitt – *Carl Schmitt: Enemy or Foe?*

The reception of Schmitt's work in the Anglo-Saxon world can be identified with the international recognition of the importance and relevance of his studies. Giorgio Agamben, Paul Piccone, Antonio Negri, Chantal Mouffe, Jacques Derrida and many other famous contemporary philosophers critically engage with Schmitt's arguments and use his insights. Schmitt's theories are of interest not only to jurists, political philosophers and scientists, they have also gained a recognition among historians, philologists, theologians, sociologists and literary scholars.

However, despite a very lively scholarly interest in Schmitt's theories, one of his earliest studies – „Political Romanticism“ has not been a subject of any detailed studies. Scholars have overlooked the importance of the analysis of political romanticism and its systematic relationship with such works as „Political Theology: Four Chapters on the Concept of Sovereignty“, „The Crisis of Parliamentary Democracy“ and „The Concept of the Political“. According to a widespread interpretation, which has been put forward by Schmitt's English biographer Gopal Balakrishnan and his German counterpart Reinhard Mehring, the study of political

romanticism has to be understood as Schmitt's farewell to his youthful aestheticism¹. Jan-Werner Müller, an influential scholar of Schmitt's intellectual legacy, shares the position of Schmitt's biographers with respect to the problem of „Political Romanticism²“.

During the interwar years „Political Romanticism“ was considered to be a very original study of the relationship between romanticism and politics. It aroused many discussions within various academic circles and in the year 1928 was translated into French. Gyorgy Lukacs, Karl Mannheim, Friedrich Meinecke, Ernst Robert Curtius and many other influential scholars praised the quality of Schmitt's analysis of the phenomenon of political romanticism. After the Second World War „Political Romanticism“ became a forgotten study. When Schmitt's renaissance began, the book was among the first to be translated into English language (1986). However, it did not receive the attention that was reserved for his other studies. Mehring correctly notes that when „Political Romanticism“ was published in the year 1919, it hit the nerve of the times³. Today „Political Romanticism“, in the words of one of the most prominent Schmitt scholars in the Anglo-Saxon world John P. McCormick, remains an „understudied“ book⁴.

Scholars have not provided a careful and detailed analysis of the arguments developed in „Political Romanticism“ and the systematic relationship of this study with Schmitt's other works. When reading and analysing „Political Romanticism“ we have to keep in mind that in his final book „Political Theology II: The Myth of the Closure of any Political Theology“ Schmitt wrote that his works which were published in the years 1919-1927 „are related historically, thematically and systematically“ to „Political Theology: Four Chapters on the Concept of Sovereignty“⁵. This means that we have to see the study of political romanticism as a starting point of systematic studies.

¹Gopal Balakrishnan, *The Enemy: An Intellectual Portrait of Carl Schmitt*. London: Verso, 2000, p. 21; Reinhard Mehring „Überwindung des Ästhetizismus? Carl Schmitts selbstinquisitorische Romantikkritik“, *Athenäum. Jahrbuch für Romantik*, 2006, p. 127, 137, 144.

²Jan-Werner Müller, *A Dangerous Mind: Carl Schmitt in Post-War European Thought*. New Haven and London: Yale University Press, 2003, p. 20.

³Reinhard, Mehring, *Carl Schmitt. Aufstieg und Fall*. München: Verlag C.H. Beck, 2009, p. 109.

⁴John, P. McCormick, *Carl Schmitt's Critique of Liberalism: Against Politics as Technology*. Cambridge: Cambridge University Press, 1997, 26.

⁵Carl Schmitt, *Politinė teologija. Keturi suvereniteto teorijos skyriai. Politinė teologija II. Legenda apie bet kokios politinės teologijos užbaigą*. Vilnius: Versus Aureus, 2014, p. 104-105.

Research aim and tasks

This dissertation aims to carefully and critically reconstruct Schmitt's arguments put forward in „Political Romanticism“. His arguments, which are presented in the study of political romanticism are critically and systematically analysed alongside his other works, which were written during the Weimar years (1919-1933). By focusing on the arguments put forward in „Political Romanticism“ we can achieve a new understanding of Schmitt's thought. The task of the research is not only to provide a detailed analysis of Schmitt's conception of political romanticism, „Political Romanticism“ has to be seen as a starting point of Schmitt's systematic intellectual endeavour. It is argued that the first major publication by Schmitt is not to be dismissed as a farewell to youthful aestheticism and has to be understood as a very important component of Schmitt's studies during the Weimar years. This perspective allows us to understand Schmitt's concepts of political romanticism in relation to his Catholic writings, especially with his „Political Theology: Four Chapters on the Concept of Sovereignty“, studies of parliamentarism and democracy and with the famous „The Concept of the Political“.

To understand the nature of Schmitt's systematic theoretical investigations we have to understand the meaning of his concept of political theology. Following Heinrich Meier's very detailed reconstruction of Schmitt's political – theological perspective it is argued that we have to understand an unorthodox Christianity as determining the nature of his project of political theology. „Political Romanticism“ is the first work where we can clearly see Schmitt's political – theological perspective.

The first part of the dissertation consists of a careful and detailed explication of the arguments put forward by Schmitt in „Political Romanticism“. His analysis of the phenomenon is compared with the studies of Isaiah Berlin and Arthur Lovejoy. This comparison allows us to see Schmitt's originality. The second part of the dissertation deals with the reception of „Political Romanticism“. The interwar reception is compared with the one that followed after the Second World War. Two

of the most important and radically different interpretations of Schmitt's „Political Romanticism“ from the interwar years are analysed. According to Hugo Ball's interpretation in *Carl Schmitts Politische Theologie*, Schmitt is a representative of Catholic political thought and this fact can be seen very clearly in his study of political romanticism. According to Karl Löwith's *Der okkasionelle Deizisionismus von Carl Schmitt*, we have to understand the German jurist as an advocate of political nihilism. In the dissertation we aim to answer which of the two radically different interpretations is closer to the intentions of Schmitt.

In the third part of the dissertation the relationship between Schmitt's study of political romanticism and his book „Political Theology: Four Chapters on the Concept of Sovereignty“ is analysed. This part of the dissertation deals with the problematic status of the concept of political theology. Following Heinrich Meier's study „Die Lehre Carl Schmitts – Vier Kapitel zur Unterscheidung Politischer Theologie und Politischer Philosophie“ we argue that political theology should be understood as a political theory, which is based on the belief in Revelation. This perspective allows us to understand the Catholic nature of Schmitt's intellectual enterprise and his Catholic perspective on political romanticism.

The fourth part of the dissertation deals with the „The Concept of the Political“. Firstly, Schmitt's arguments put forward in this book are carefully explicated. This allows us to understand the connection between „Political Romanticism“, „Political Theology: Four Chapters on the Concept of Sovereignty“ and the „Concept of the Political“. In the fourth part of dissertation Schmitt's critique of political romanticism and liberalism are compared. A systematic overview of Schmitt's work during the years 1919-1927 allows us to uncover inner inconsistencies in Schmitt's analysis of political romanticism, its relationship with liberalism, democracy and the concept of the political.

Conclusions

1. Scholars who study Schmitt's intellectual legacy have underestimated the importance of „Political Romanticism“. The research shows that after the Second World War, especially in the Anglo-Saxon World, this book has been unreasonably left in the periphery of the studies of Schmitt's legacy. By criticizing the romantic relationship with politics Schmitt was formulating his most important philosophical insights. „Political Romanticism“ is the source of many of the most important conceptions of Schmitt's political philosophy. The idea about the close relationship of theological and political concepts was already formulated in this work in 1919, it was explicated in more detail in „Political Theology: Four Chapters on the Concept of Sovereignty“. The decisionist political theory is implicitly formulated in „Political Romanticism“. Schmitt's concepts of sovereignty and the political, his decisionist political theory are polemically aimed at the romantic political passivity, their admiration for „endless conversation“ and attempts to evade politically responsible decisions.
2. Scholars do not pay enough attention to the thesis, which Schmitt put forward in his last book „Political Theology II: The Myth of the Closure of any Political Theology“, where he argued that his works of the years 1919-1927 are of a systematic nature and the nature of this systematic enterprise is to be found in „Political Theology: Four Chapters on the Concept of Sovereignty“. This means that the publication of „Political Romanticism“ in 1919 marked the beginning of Schmitt's systematic theoretical researches, which culminated with the formulation of the concept of the political, which first appeared in a form of an article in 1927. The research done in the dissertation proves that Schmitt's thesis about the systematic nature of his works, published during the years 1919-1927 is correct. Hugo Ball was the first to note that „Political Romanticism“ and „Political Theology: Four Chapters on the Concept of Sovereignty“ are „dialectically tied“ together. The analysis of Schmitt's conception of political romanticism and his concept of the political

are also tied to the conception of political theology. Political romanticism, political theology and the concept of the political are united by an unorthodox Catholic perspective on the problems of modern political theory and practice. „Political Romanticism“ is the first major publication of Schmitt's most original and creative period. It gives us an opportunity to see the period of the formation stage of many of his important conceptions which were later explicated in more detail.

3. Schmitt put forward a very original explanation of political romanticism. He denied that one can find a stable core of romantic ideas. According to him, we have to analyse not the political ideas of romantics, but their peculiar relationship with these ideas and political practice. Romanticism has to be understood as constituting a specific relationship with politics. Romantics can identify with any kind of political programme or ideology. Schmitt's most profound originality in his explanation of political romanticism is his conception of subjectified occasionalism. Schmitt interprets the subjectified occasionalism (which is the fundamental characteristic of the romantics) as a secularized version of the traditional occasionalism of the XVII century. This transformation means that an individual romantic assumes the central place of God of the traditional occasionalism and sees the world only as an occasion for his unbridled creativity.
4. Schmitt sees romanticism as an aesthetic – emotional reaction to the modern rationalism, initiated by René Descartes. The aesthetic relationship with the world is the reason behind the romantic political passivity. Ironic romantic aestheticism is incompatible with political practice. The romantic incapacity to hold on to any stable and consistent political principles is one of their most important characteristics. Constant change of political positions is determined by the subjectified occasionalism, which is an essential feature of romanticism. Schmitt's analysis of political romanticism allows us to understand why we can not find any consistent ideas when we study the relationship of romanticism and politics. Schmitt sees the theories and practice of the Counterrevolutionary philosophers and statesmen as an antidote to the romantic treatment of politics. The theoretical arguments of

Counterrevolutionaries are based on explicitly theological premises. „Political Romanticism“ is the first book in which Schmitt openly sides with the Counterrevolutionary philosophers of the state. Their influence becomes even more visible in „Political Theology: Four Chapters on the Concept of Sovereignty“ and „The Concept of the Political“.

5. In „The Concept of the Political“ Schmitt points out the barrenness of liberalism and romanticism in the field of the political. According to him, this political sterility stems from the individualistic premises of liberalism and romanticism. Viewed from the perspective of the political, liberalism is an antipolitical philosophy and romanticism is an apolitical cultural movement. However, contrary to the opinion of many of Schmitt's scholars, political romanticism can not be identified with liberalism. Schmitt sees liberalism as a consistent metaphysical system which aims at the depoliticization of society. The political philosophy of liberalism aims to get rid of the political and attempts to reduce all political problems to the sphere of private ethics, economy and law. Liberals are active participants of the political processes who defend an antipolitical understanding of society and state. The apolitical nature of the romantic stems from his aesthetic and emotional relationship with reality. Liberals want to solve political problems by avoiding the political and using non-political means. For romantics politics is of interest only as an object of aesthetic and emotional amusement.
6. To fully appreciate the importance of the conception of political romanticism we have to understand what Schmitt's concept of political theology means. According to Schmitt, political theology is a „sociology of juristic concepts“, the aim of which is to investigate the analogies between theological and juristic concepts. However, Schmitt's political theology is not some kind of sociological discipline, it is a juristic and philosophical project, which is based on a deployment of theological arguments in political theory. In this respect Schmitt's philosophy is similar to the political theories of the legitimists of the XIX century – Joseph de Maistre, Louis de Bonald and Juan Donoso Cortes. Schmitt begins his analysis of the Counterrevolutionary philosophy of the state in „Political Romanticism“ and continues to explicate

this theme in more detail in „Political Theology: Four Chapters on the Concept of Sovereignty“. In his study of political romanticism Schmitt stresses the importance of secularization in the development of modern political ideas. One of the most important characteristics of modern political theory is the rejection of theological argumentation. In developing his concept of the political theology Schmitt is continuing his researches on secularization which he had begun in his study of political romanticism.

7. Heinrich Meier's studies are most revealing of the unity of Schmitt's theoretical enterprise. His detailed analysis shows that „The Concept of the Political“ is based on theological arguments. However, we have to add that Schmitt used theological arguments not as a theologian but as a philosopher. Political theology is a philosophical project. The systematic period of Schmitt's researches begins with the critique of apolitical romanticism and insights about the connections between theology and politics, which are developed in more detail in his discussion of political theology and „The Concept of the Political“. Theological perspective on politics forms the core of the systematic nature of Schmitt's works during the years 1919-1927.
8. There is a very big difference between the reception of „Political Romanticism“ during the interwar years and after the Second World War. During the Weimar period Schmitt's analysis of political romanticism was evaluated as a very original study by authoritative scholars from different fields of research. Two radically different interpretations of „Political Romanticism“ were put forward during the interwar years. Hugo Ball emphasized the Catholic nature of Schmitt's critique of political romanticism. Karl Löwith argued that despite his enmity towards political romantics Schmitt was a political nihilist, spiritually close to the romantics whom he criticized. The research done in the dissertation allows us to state that Hugo Ball's interpretation is more precise than Löwith's. After the Second World War scholars began to see „Political Romanticism“ as a secondary and unimportant study. This is an erroneous position. Without proper understanding of the analysis of political romanticism we would miss

the fundamental elements of Schmitt's political philosophy in the stage of their formation and would not understand the consistency of his systematic theoretical researches.

9. A systematic and detailed study of „Political Romanticism“ reveals some inner contradictions of Schmitt's analysis. In this book Edmund Burke is presented as an eminent representative of antiromantic political theory, in „The Concept of the Political“ the English conservative is described as a political romantic. Burke's relationship with political romanticism was left unresolved by Schmitt. There are similar problems with the interpretation of the philosophy of Jean-Jacques Rousseau. Schmitt describes Rousseau as one of the first and very influential political romantics. The problem arises when we remember Schmitt's thesis about the complete sterility of romantics in the field of political theory and his statement in „The Crisis of Parliamentary Democracy“ that Rousseau is the founder of the modern theory of democracy. It is very hard to explain within Schmitt's theoretical framework how a political romantic like Rousseau could have been the founder of the modern theory of democracy. These two cases show that despite Schmitt's original interpretation of political romanticism, sometimes it is very difficult to answer unambiguously within Schmitt's theoretical framework, whether an individual can be described as a political romantic.

ABOUT THE AUTHOR

Education

2011-2015 – Doctoral student of Philosophy at Vilnius University, Faculty of Philosophy. The topic of dissertation „The Political Philosophy of C. Schmitt: The importance of „Politische Romantik““.

2009-2011 – MA in Comparative politics, Vilnius University, Institute of International Relations and Political Science. The topic of the master thesis „Political Theology as a reaction to Political Romanticism“. Diploma *cum laude*.

2005-2009 – BA in Political Science, Vilnius University, Institute of International Relations and Political Science. The topic of the bachelor thesis „The Idea of the End of Politics as a Sign of the Decline of Utopian thought“.

1996-2005 – Salomėja Nėris Secondary School, Vilnius. Diploma with distinction.

Fellowships, Summer schools, Grants

2014 Research Council of Lithuania PhD grant for Academic Achievements.

2012 Research Council of Lithuania PhD grant for Academic Achievements.

2007 – ERASMUS scholarship for a semester of studies at Tischner European University, Krakow, Poland.

Teaching

2012 autumn semester, Vilnius University, Faculty of Law, („Introduction to Philosophy“, BA seminars).

2013 and 2014 springsemester, Vilnius University („Globalization: Development and Consequences“, BA seminars, BUS module for students of Vilnius University).

2014-2015 spring semester, Vilnius University, Faculty of Philosophy („The History of Philosophy of the New Ages: XV – XVII centuries“, BA seminars).

2014 autumn semester, Vilnius University, Faculty of Philosophy „The History of Philosophy of the New Ages: XVIII – XIX centuries“, BA seminars).

Other work experience

2013 June – 2014 July „Telos Press Publishing“ internship. Five articles were published as a part of „Telos Global Internships“ programme.

<http://www.telospress.com/author/ljokubaitis/>

2009 February – March: Embassy of Japan in Lithuania. Advisor. Temporary position of Politics/Economy (local staff post).

2008 September – December: Internship in the Institution of the President of the Republic of Lithuania (Foreign Affairs group).

Academic interests

Political Philosophy, History of Philosophy, Philosophy of Law.

LIST OF PUBLICATIONS (ON THE TOPIC OF DISSERTATION)

1. Lina Jokubaitis, „Carl Schmitt’s Political Theology: The Status Problem”, *Problemos*, 2013 (84), Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
2. Linas Jokubaitis, „Reception of Carl Schmitt’s *Politische Romantik*“, *Problemos*, 2015 (87), Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.

OTHER PUBLICATIONS

1. Linas Jokubaitis. „Unappreciated Dimension of Carl Schmitt’s Thought“, *Politologija*, 2011 (63). Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
2. Linas Jokubaitis, „Three Challenges of the Political Philosophy“, *Politologija*, 2013, (72). Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
3. Introduction „Carlo Schmittto politinė teologija“. Book. „Politinė teologija. Keturi suvereniteto teorijos skyriai. Politinė teologija II. Legenda apie bet kokios politinės teologijos užbaigą.“ Vilnius: Versus Aureus, 2014.

PAPERS PRESENTED IN CONFERENCES (ON THE TOPIC OF DISSERTATION)

1. „Carl Schmitt: Political Romanticism and Political Philosophy“, paper presented at the conference „International Scientific Conference: The Days of Science of Philosophical Faculty“, at Taras Shevchenko National University of Kyiv. Kiev, Ukraine, 2015 April.
2. „Carl Schmitt and Alexandre Kojève on the End of History“, paper presented at the conference „Political Theology—The Liberation of the Postsecular?“ at Liverpool Hope University, UK, 2015 July.

C. SCHMITTO POLITINĖ FILOSOFIJA: „POLITISCHE ROMANTIK“ SVARBA

DAKTARO DISERTACIJOS REZIUME

Problema ir jos aktualumas

Šiandien Carlus Schmittas yra laikomas vienu iškiliausių XX amžiaus politikos filosofų. Vokiečių filosofo teorijos padarė didelę įtaką dabarties politikos ir teisės filosofijai. C. Schmittas buvo teisės teoretikas, tačiau jo indėlis į politikos filosofiją yra ne mažiau reikšmingas. C. Schmitto samprotavimai apie suverenitetą, diktatūrą, nepaprastąją padėtį, politiškumą ir politikos teologiją suvokiami kaip šiuolaikinės politikos ir teisės filosofijos klasika. Tiesa, daugelį metų jo teorijos buvo nustumtos į Vakarų politinės filosofijos paribį. C. Schmitto, kaip „Trečiojo Reicho kronjuristo“, reputacija diskreditavo jo veikalus, kurie nepelnytai buvo pamiršti iki praeito amžiaus devintojo dešimtmečio vidurio. Nors negalima sakyti, kad vokiečių teoretikas buvo visiškai išstumtas iš Vokietijos Federacinės Respublikos intelektualinio gyvenimo. Po Antrojo pasaulinio karo neužimdamas jokių oficialių akademinų pareigų C. Schmittas sugebėjo likti įtakingu mąstytoju iki pat mirties 1985 metais. Jo kūrybos „renesanso“ pradžia anglosaksų kraštuose turėtų būti laikyti 1987 metus, kai amerikiečių žurnalas „Telos“ išleido jo asmenybei ir teorijoms skirtą specialųjį numerį „Carlus Schmittas: priešas ar piktadarys?“ (*Carl Schmitt: Enemy or Foe?*).

Pirmasis angliškasis „Politiškumo sąvokos“ („The Concept of the Political“) leidimas pasirodė 1976 metais, tačiau didesnis susidomėjimas C. Schmitto teorijomis prasidėjo praėjusio amžiaus devintojo dešimtmečio viduryje. Prieš trejetą dešimtmečių suintensyvėjęs C. Schmitto veikalų vertimas į anglų kalbą žymėjo susidomėjimo jo teorijomis atgimimą visame pasaulyje. Anglosaksiškoji šio autoriaus darbų recepcija šiandien pagrįstai gali būti tapatinama su jo tarptautiniu pripažinimu. Paradoksalu, bet labiausiai reabilituoti C. Schmittą padėjo ne dešinieji, bet kairieji filosofai. Giorgio Agambenas, Paulas Piccone, Antonio Negri, Chantal Mouffe, Jacquesas Derrida ir kiti žymiausi pastarųjų dešimtmečių filosofai savo

darbuose polemizuoja su C. Schmittu. Šiandien skirtingų politinių ideologijų atstovai C. Schmittą suvokia kaip politinės minties klasiką. Be jo darbų sunku įsivaizduoti šiuolaikinės politikos filosofijos, teisės ir politikos mokslų studijas. Jo idėjomis naudojasi įvairiausių akademinių disciplinų atstovai: istorikai, filologai, teologai, sociologai ir literatūros tyrinėtojai. C. Schmitto teorijos domina viso politinio spektro aktyvistus. Kasmet pasirodo daug darbų, skirtų šio autoriaus politinei filosofijai.

Nepaisant aktyvios C. Schmitto teorijų recepcijos, jo intelektualinio palikimo tyrinėjimų paraštėse kol kas dar likęs pirmasis didesnės apimties filosofinis veikalas „Politinis romantizmas“ (*Politische Romantik*), kurio pirmasis leidimas pasirodė 1919 metais, o antrasis su pakeitimas – 1925 metais. Ši knyga buvo palankiai sutikta tarpukario Vokietijoje, nors susidomėjimas autoriumi neapsiribojo tik ja. 1928 metais knyga buvo išversta į prancūzų kalbą. C. Schmitto biografo Reinhardo Mehringo teigimu, „veikalas pataikė į laikmečio nervą“⁶. Tačiau po Antrojo pasaulinio karo šis politinio romantizmo analizei skirtas veikalas nugrimzdo užmarštin. Prasidėjus anglosaksiškajai C. Schmitto kūrybos recepcijai, praėjusio amžiaus devintojo dešimtmečio viduryje „Politinis romantizmas“ tapo vienu pirmųjų į anglų kalbą išverstų veikalų (1986 metais), tačiau jo recepcija gyvybingumu neprilygsta kitiems, labiau žinomiems šio filosofo veikalams.

C. Schmitto kūrybos tyrinėtojai politinio romantizmo temai dažniausiai skiria tik kelis puslapius. Jie mano, kad šiame veikale teoretikas nagrinėjo jam antraeiles estetikos, literatūros teorijos ir intelektualinės XIX amžiaus istorijos problemas. Vokiškosios juristo biografijos autoriaus R. Mehringo ir angliškosios biografijos autoriaus Gopalo Balakrishnano nuomone, politinio romantizmo analizė C. Schmittui reiškė atsisveikinimą su jaunatvišku estetizmu⁷. To paties požiūrio laikos vieno pirmųjų veikalų apie Schmittą anglų kalba autorius George'as Schwabas teigdamas, kad Schmitto domėjimasis romantizmu „buvo ne kas kita kaip jo

⁶Reinhard Mehring, *Carl Schmitt. Aufstieg und Fall*. München: Verlag C.H. Beck, 2009, p. 109.

⁷Gopal Balakrishnan, *The Enemy: An Intellectual Portrait of Carl Schmitt*. London: Verso, 2000, p. 21; Reinhard Mehring, „Überwindung des Ästhetizismus? Carl Schmitts selbstinquisitorische Romantikkritik“, *Athenäum. Jahrbuch für Romantik*, 2006, p. 127, 137, 144.

troškimas apsirėžti savo pozicijas gyvenime⁸“. Dažniausiai veikalas aptariamas fragmentiškai, supaprastinant svarbiausius jo teiginius, neįsigilinant į santykį su C. Schmitto politinės minties visuma. Disertacijos tikslas – įrodyti, kad „Politinio romantizmo“ išstūmimas į C. Schmitto kūrybos paribį yra visiškai nepelnytas ir neleidžia suvokti daugelio svarbių jo filosofinių idėjų ir jų genezės. Paskutiniame savo veikale „Politinė teologija II. Legenda apie bet kokios politinės teologijos užbaigą“ (2014) (*Politische Theologie II. Die Legende von der Erledigung jeder Politischen Theologie*, 1970) C. Schmittas teigia, kad ši politinio romantizmo tyrimui skirta knyga yra „laiko, medžiagos ir sisteminiu požiūriu susijusi“ su 1919–1927 metų laikotarpio veikalais⁹. Tai reiškia, kad atskiras C. Schmitto kūrybos etapas prasideda nuo jo polemikos su politiniu romantizmu ir baigiasi žymiuoju veikalu „Politiškumo sąvoka“ (*Der Begriff des Politischen*), kuris pasirodė 1927 metais.

„Politinis romantizmas“ nėra tik epizodinis C. Schmitto kūrinys ar atsisveikinimas su jaunatvišku estetizmu. Šios krypties tyrimui skirtas veikalas turi būti suprantamas kaip nuoseklus ir sistemingo intelektualinio darbo vaisius. Romantizmo analizei skirta knyga yra polemiškiausias C. Schmitto veikalas. Ją interpretuojant būtina vengti dviejų kraštutinių, kurie lydėjo šio autoriaus asmenybę ir kūrybą po Antrojo pasaulinio karo. Vokiečių filosofo apologetai dažnai nesugeba kritiškai įvertinti jo teorijų, o oponentai neretai polemizuoja su jomis nepakankamai įsigilinę į jas. Tad disertacija siekiama pakeisti požiūrį į C. Schmitto politinio romantizmo koncepcijos santykį su kitomis šio autoriaus politinės filosofijos idėjomis. Norima įrodyti, kad politinio romantizmo koncepcija nėra atsitiktinis ir nelabai svarbus iškilus filosofo kūrybos vaisius. „Politinis romantizmas“ padedageriau suprasti jo politinę teoriją kaip vieningą visumą. Tai yra daugiau nei ginčas tik dėl vieno veikalo interpretacijos. C. Schmitto politinio romantizmo koncepcija – vienas svarbiausių jo politinės filosofijos elementų.

⁸Georg Schwab *The Challenge of the Exception: An Introduction to the Political Ideas of Carl Schmitt between 1921 and 1936*. New York / Westport / London: Greenwood Press, 1989, p. 25.

⁹Carl Schmitt, *Politinė teologija. Keturi suvereniteto teorijos skyriai. Politinė teologija II. Legenda apie bet kokios politinės teologijos užbaigą*. Vilnius: Versus Aureus, 2014, p. 104-105.

Tikslas ir uždaviniai

Disertacijos tikslas – išanalizuoti ir kritiškai įvertinti C. Schmitto politinio romantizmo koncepciją, jos santykį su kitomis šio autoriaus politinės filosofijos teorijomis ir idėjomis. C. Schmitto pasiūlyta politinio romantizmo koncepcija kol kas tebelieka tinkamai neįvertintu jo filosofinių pažiūrų elementu. Adekvatus „Politinio romantizmo“ vaidmens supratimas leidžia naujai pažvelgti į C. Schmitto filosofinių pažiūrų visumą. Disertacijoje siekiama įrodyti, kad, priešingai nei mano dauguma C. Schmitto kūrybos interpretatorių, veikalas „Politisinis romantizmas“ nėra tik epizodinis, bet turi būti suvokiamas taip, kaip jo reikšmę suprato pats C. Schmittas, tai yra kaip svarbus jo filosofinių pažiūrų elementas. Siekiant adekvačiai įsisąmoninti C. Schmitto politinio romantizmo koncepciją, būtina nuosekliai analizuoti jo 1919–1933 metų darbus.

Disertacijoje siekiama įrodyti, kad C. Schmitto politinio romantizmo koncepcija suteikia galimybę apčiuopti pagrindinius jo politinės filosofijos kontūrus, teorijas ir idėjas. Norint suprasti šią koncepciją, reikia atsižvelgti į katalikiškas autoriaus politinės minties prielaidas. Tai būtina politinio romantizmo koncepcijos supratimo sąlyga. Trys C. Schmitto veikalai – „Politisinis romantizmas“, „Politinė teologija“ ir „Politiškumo sąvoka“ yra vieningos konceptualinės sistemos dalys. Neskiriant deramo dėmesio politiniam romantizmui neįmanoma nuosekliai suprasti politinės teologijos ar politiškumo koncepcijų, o šioms koncepcijoms skirti darbai padeda perprasti „Politinį romantizmą“.

IŠVADOS

1. C. Schmitto politinės teorijos tyrinėtojai tinkamai neįvertina knygos „Politisinis romantizmas“ reikšmės. Ši knyga nepagrįstai atsidūrė autoriaus kūrybos interpretacijų paribyje. Dažniausiai veikalas aiškinamas kaip didesnės reikšmės C. Schmitto pažiūrų visumai neturintis kūrinys. Disertacijoje atliktas tyrimas rodo, jog

toks požiūris – nepagrįstas. Kritikuodamas romantikų požiūrį į politiką, C. Schmittas nuosekliai formulavo pagrindines savo politinės filosofijos idėjas. Tad „Politinis romantizmas“ – beveik visų pagrindinių C. Schmitto politinės filosofijos idėjų šaltinis. Vėliau veikale „Politinė teologija“ pateikta mintis apie teologinį politinių ir teisinių sąvokų ryšį pirmą kartą aptariama būtent „Politiniame romantizme“. Decizionistinė teisės ir politikos teorija savo ištakomis taip pat siekia politinio romantizmo kritikai skirtą veikalą. C. Schmitto politiškumo, suvereniteto ir teisinio decizionizmo koncepcijos polemiskai nukreiptos prieš romantikų politinį pasyvumą, jų „nesibaigiančio pokalbio“ idėją ir bėgimą nuo atsakingo politinio sprendimo. Be požiūrio į politinį romantizmą sunku suprasti pagrindinį C. Schmitto filosofinės kritikos objektą.

2. C. Schmitto politinės teorijos tyrinėtojai ir interpretatoriai neįvertina paskutiniame vokiečių filosofo veikale „Politinė Teologija II“ suformuluoto teiginio, kad 1919–1927 metų laikotarpio darbai sudaro vieningą visumą ir pirmiausia yra susiję su 1922 metų veikalu „Politinė teologija“. Tai reiškia, kad nuo „Politinio romantizmo“ prasidėjo atskiras šio autoriaus kūrybos periodas, kuris baigėsi politiškumo sampratos formuluote 1927 metais pasirodžiusiame straipsnyje „Politiškumo sąvoka“. Disertacijos tyrimas patvirtina C. Schmitto teiginį apie sisteminį jo 1919–1927 metų laikotarpio darbų nuoseklumą. H. Ballas pirmasis pastebėjo, kad „Politinis romantizmas“ ir „Politinė teologija“ yra „dialektiškai susiję“ veikalai. C. Schmitto atliktas politinio romantizmo tyrimas ir „Politiškumo sąvokos“ koncepcija taip pat yra „dialektiškai susiję“ su politinės teologijos idėjomis. Šiuos tris C. Schmitto politinės filosofijos darbus vienija katalikiškas požiūris į moderniosios politinės teorijos ir praktikos problemas. „Politinis romantizmas“ yra pirmasis C. Schmitto originaliausio kūrybinio laikotarpio veikalas, suteikiantis galimybę suprasti vėlesnes jo politinės filosofijos idėjas.

3. C. Schmittas pateikia originalų romantizmo reiškinio aiškinimą. Jis atmeta bandymus surasti nekintamą romantizmo politinių idėjų branduolį, kurio ieško dauguma politinio romantizmo tyrinėtojų. Jo nuomone, norint suprasti politinį romantizmą būtina analizuoti ne romantizmui būdingas politines idėjas, bet romantikų požiūrio į politiką savitumą. Romantizmas reiškia tam tikrą požiūrį į

politiką ir gali būti siejamas su bet kuria politine programa ar ideologija. C. Schmitto požiūrio į romantizmą originalumas pirmiausia sietinas su subjektyviojo okazionalizmo koncepcija. Romantikams priskiriamas subjektyvusis okazionalizmas interpretuojamas kaip XVII amžiaus okazionalizmo filosofijos pokytis, kai individas užima Dievo vietą ir pasaulį suvokia kaip progą savo neribotam kūrybingumui reikštis.

4. C. Schmittas politinį romantizmą suvokia kaip estetinę-emocinę reakciją į modernųjį R. Descarteso racionalizmą. Būtent estetinis ir emocinis romantikų santykis su pasauliu lemia jų politinį pasyvumą. Ironiškas romantikų estetizmas nesuderinamas su politine veikla. Tvirtų politinių principų neturėjimas – vienas iš svarbiausių romantiko bruožų, o blaškymasis tarp skirtingų įsitikinimų – nuoseklus subjektyviojo okazionalizmo padarinys. Dievo vietą užėmęs ir pasaulio centru tapęs subjektas negali rasti nekintamų principų. C. Schmitto okazionalistinis romantizmo aiškinimas padeda suprasti, kodėl neįmanoma rasti nekintamos romantikų politinės pozicijos. Kaip atsvarą jų estetizmui C. Schmittas išvelgia Prancūzijos revoliucijos priešininkų idėjas, kurių esmę sudaro teologiniai politikos aiškinimai. „Politinis romantizmas“ – pirmasis šio autoriaus veikalas, kuriame galima išvelgti jo simpatijas kontrrevoliucionieriams. Pastarųjų įtaka galutinai išryškėja „Politinėje teologijoje“ ir „Politiškumo sąvokoje“. Tai dar vienas įrodymas, kad veikalas „Politinis romantizmas“ – ne epizodinis ar atsitiktinis kūrinys, o sistemingų tyrinėjimų dalis.

5. Politiškumo koncepcijai skirtame veikale C. Schmittas pabrėžia liberalizmo ir romantizmo bergždumą politikos srityje, kylantį iš jų individualistinių prielaidų. Išvelgiant iš politiškumo koncepcijos perspektyvos, liberalizmas yra antipolitinė filosofija, o romantizmas – apolitiškas kultūrinis sąjūdis. Tačiau priešingai nei mano daugelis C. Schmitto kūrybos tyrinėtojų, politinis romantizmas nėra tapatus liberalizmui. Pastarąjį filosofas suvokia kaip nuoseklią metafizinę poziciją, kurios tikslas – visuomenės depolitizacija. Liberalizmo politinė filosofija siekia pašalinti politiškumą ir politinėse problemose teižvelgti privačią etiką, teisę ir ekonomiką. Liberalai yra aktyvūs politinių procesų dalyviai, ginantys apolitišką visuomenės ir politikos sampratą. O romantikų apolitiškumą lemia jų estetinis ir emocinis santykis

su tikrove. Liberalai siekia politines problemas spręsti nepolitinėmis priemonėmis, o romantikams politika įdomi tik kaip estetinio pasitenkinimo šaltinis.

6. Norint suprasti C. Schmitto politinio romantizmo koncepcijos svarbą jo pažiūrų visumai būtina išspręsti jo politinės teologijos disciplinos statuso problemą. Jo paties žodžiais tariant, politinė teologija yra teisės sąvokų sociologija, kurios tikslas – teologinių ir teisinių sąvokų analogijų tyrimas. Šiame politinės teologijos apibrėžime labiausiai klaidina nuoroda į sociologiją. C. Schmitto politinė teologija – ne sociologija, bet teisės ir politikos filosofijos projektas, pagrįstas teologinių argumentų naudojimu politinėje teorijoje. Tai primena XIX amžiaus katalikų legitimistų J. de Maistre'o, L. de Bonaldo ir J. Donoso Corteso politinę filosofiją. „Politiniame romantizme“ pateiktas kontrrevoliucionierių politinės minties interpretacijas nuosekliai pratęsia „Politinė teologija“. Politinio romantizmo tyrimui skirtoje knygoje C. Schmittas pabrėžia sekuliarizacijos svarbą moderniosios politinės minties raidai, o vienas iš svarbiausių moderniosios Vakarų filosofijos bruožų – teologijos atmetimas. „Politinėje teologijoje“ C. Schmittas išplečia „Politiniame romantizme“ pradėtus sekuliarizacijos tyrimus ir siekia į politikos pažinimą sugrąžinti teologinę perspektyvą.

7. C. Schmitto, kaip politikos filosofo, paskatas geriausiai atskleidžia H. Meierio interpretacija, kuria remiantis, „Politiškumo sąvokoje“ pateikta politiškumo koncepcija pagrindžiama teologiniais argumentais. Tačiau prie to būtina pridurti, kad teologines idėjas C. Schmittas interpretavo ne kaip teologas, o kaip filosofas. Politinė teologija yra filosofinis projektas. 1919–1927 metų C. Schmitto kūrybos laikotarpis prasideda apolitiško romantizmo kritika ir įžvalgomis apie teologijos ir politikos ryšius, kurios vėliau nuosekliai plėtojamos „Politinėje teologijoje“ ir straipsnyje „Politiškumo sąvoka“. C. Schmitto politiškumo sampratos pagrindą sudaro teologinės prielaidos. Teologinis požiūris į politiką – svarbiausias jo 1919–1927 metų laikotarpiu parašytų veikalų pagrindas. Romantizmą būtina suvokti kaip vieną iš teologiniais argumentais grindžiamos filosofinės kritikos taikinių.

8. Ryškiai skiriasi C. Schmitto „Politinio romantizmo“ recepcija prieš ir po Antrojo pasaulinio karo. Veimaro Vokietijoje „Politinį romantizmą“ palankiai sutiko

autoritetingi įvairių disciplinų atstovai. Tuo laikotarpiu pasirodė dvi radikaliai skirtingos šio politiniam romantizmui skirtos tyrimo interpretacijos. H. Ballas pabrėžė katalikišką filosofo antiromantizmo prigimtį, o K. Löwithas pasiūlė interpretaciją, pasak kurios, C. Schmittas yra romantikams priešiškas, tačiau tuo pačiu dvasiškai artimas aktyvus nihilistas. Disertacijoje atliktas tyrimas leidžia teigti, kad H. Ballo interpretacija labiau atitinka filosofo paskatas, o K. Löwitho argumentai neatlaiko rimtesnės kritikos. Po Antrojo pasaulinio karo „Politinis romantizmas“ nugrimzdo į užmarštį. Tarp tyrinėtojų išsigalėjo požiūris, kad šis veikalas tėra epizodinis kūrinys, nesusijęs su filosofo pažiūrų visuma. Tai nepagrįstas požiūris, nes neskiriant dėmesio C. Schmitto politinio romantizmo koncepcijai neįmanoma adekvačiai suprasti jo politinės filosofijos. Tad būtina sugrįžti prie tarpukario „Politinio romantizmo“ interpretavimo tradicijos, ypatingą dėmesį skiriant H. Ballo argumentams.

9. C. Schmitto „Politinis romantizmas“ rodo kai kurias jo filosofines-istorinės interpretacijos problemas. Šiame veikale E. Burke’as pristatomas kaip iškilus antiromantinės politinės teorijos autoritetas, o „Politiškumo sąvokoje“ jis apibūdinamas kaip romantikas. E. Burke’o santykis su politiniu romantizmu liko iki galo neišaiškintas. Panašių problemų iškyla ir su J.-J. Rousseau filosofinių pažiūrų interpretacija. Šis autorius apibūdinamas kaip vienas pirmųjų politinių romantikų, tačiau, laikantis C. Schmitto pozicijos, kad romantikai negali būti produktyvūs politinės minties srityje, sunku suprasti filosofo teiginį, kad J.-J. Rousseau yra moderniosios demokratijos teorijos kūrėjas. Šie du atvejai rodo, kad kai kurių autorių priskyrimas politiniam romantizmui liko neišspręsta C. Schmitto politinės filosofijos problema.

APIE AUTORIŲ

Išsilavinimas

2011 m. – 2015 m. – Vilniaus universitetas, Filosofijos fakultetas, filosofijos krypties doktorantūros studijos. Parengta disertacija „C. Schmitto politinė filosofija: „Politische Romantik“ svarba“.

2009 m. – 2011 m. – Vilniaus Universitetas, Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas, Lyginamosios politikos studijos. Apgintas magistro darbas. Apgintas magistradarbas „Politinė teologija kaip reakcija į politinį romantizmą“. Magistro diplomomas *Cum laude*.

2005 m. – 2009 m. – Vilniaus universitetas, Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institutas, politikos mokslų bakalauro studijos. Apgintas bakalauro darbas „Politikos pabaigos idėja kaip utopinio mąstymo nuosmukio požymis“.

1996 m. – 2005 m. – Salomėjos Nėries vidurinė mokykla. Brandos atestatas su pagyrimu.

Mokslinės stažuotės, metodologinės mokyklos, konkursai

2014m. Lietuvos mokslo tarybos sipdendija doktorantams už akademinis pasiekimus.

2012 m. Lietuvos mokslo tarybos sipdendija doktorantams už akademinis pasiekimus.

2006 m. – 2007 m. – rudens semestras praleistas Juzefo Tišnerio Europos Universitete, Krokuva (Lenkija) pagal ERASMUS studentų mainų programą.

Dėstymas

2012 m. rudens semestras – Vilniaus universitetas, Teisės fakultetas („Filosofijos įvadas“, seminarai, privalomas kursas Teisės fakulteto bakalaurams).

2013 ir 2014 pavasario semestras Vilniaus Universitetas („Globalizacija: raida ir pasekmės“, seminarai bakalaurams, BUS modulis)

2014-2015 pavasario semestras, Vilniaus Universitetas, Filosofijos fakultetas („Naujųjų Amžių filosofijos istorija: XV – XVII amžiai“, seminarai, privalomas kursas Filosofijos fakulteto bakalaurams).

2014 rudens semestras Vilniaus Universitetas, Filosofijos fakultetas („Naujųjų Amžių filosofijos istorija: XVII – XIX amžiai“, seminarai, privalomas kursas Filosofijos fakulteto bakalaurams).

Kita darbo patirtis

2013 birželis – 2014 liepa „Telos Press Publishing“ praktika. Paskelbti penki straipsniai pagal „Telos Global Internships“ programą
<http://www.telospress.com/author/ljokubaitis/>

2009 vasaris – kovas: Japonijos ambasada Lietuvoje. Laikina patarėjo ekonominiams ir politiniams klausimais pozicija.

2008 rugsėjis – gruodis: praktika Lietuvos Respublikos Prezidentūroje (Užsienio reikalų grupė).

Moksliniai interesai

Politinė filosofija, filosofijos istorija, teisės filosofija.

MOKSLINIŲ PUBLIKACIJŲ DISERTACIJOS TEMA SĄRAŠAS

1. Linas Jokubaitis, „Carlo Schmitto politinės teologijos statuso problema”, *Problemos*, 2013 (84), Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
2. Linas Jokubaitis, „Carlo Schmitto politinio romantizmo recepcija“, *Problemos*, 2015 (87), Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.

KITOS PUBLIKACIJOS

1. Linas Jokubaitis. „Neįvertintas Carlo Schmitto pažiūrų aspektas“, *Politologija*, 2011, (63). Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
2. Linas Jokubaitis, „Trys Politinės filosofijos iššūkiai“, *Politologija*, 2013, (72). Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla.
3. Įvadas „Carlo Schmitto politinė teologija“. Knyga. Carl Schmitt „Politinė teologija. Keturi suvereniteto teorijos skyriai. Politinė teologija II. Legenda apie bet kokios politinės teologijos užbaigą“. Vilnius: Versus Aureus, 2014. Vilnius: Versus Aureus, 2014, p. 7-22.

MOKSLINĖS KONFERENCIJOS, KURIOSE BUVO PASKELBTI DISERTACIJOS TYRIMO REZULTATAI

1. „Carl Schmitt: Political Romanticism and Political Philosophy“ (liet. „Carlas Schmittas: politinis romantizmas ir politinė filosofija), pranešimas skaitytas tarptautinėje konferencijoje „International Scientific Conference: The Days of Science of Philosophical Faculty“ (liet. „Tarptautinė mokslinė konferencija: mokslo dienos filosofijos fakultete“), Taraso Ševčenkos Nacionaliniame Universitete Kijeve, Ukraina, 2015 metų balandis.
2. „Carl Schmitt and Alexandre Kojève on the End of History“ (liet. „Carlas Schmittas ir Alexandre‘as Kojève‘as apie istorijos pabaigą“), pranešimas skaitytas tarptautinėje konferencijoje „Political Theology—The Liberation of the Postsecular?“ (liet. „Politinė teologija – postsekuliarumo išlaisvinimas?“ Liverpoolio Hope Universitete, Jungtinė Karalystė, 2015 metų liepa.